

Introducción

Desde los tiempos en los que los recuerdos se diluyen hasta hoy, Gipuzkoa guarda una rica y particular historia. Por ello las joyas conservadas y expuestas en los museos de Gipuzkoa nos ayudarán a entender nuestro presente. Suméjmonos en la tradición y conocimiento de Gipuzkoa dispuestos a hacer un viaje de 14.000 años.

Sarrera

Historiaurretik egundaino Oroimena galtzen den garaietatik gaurdaino Gipuzkoak historia aberatsa eta berezia gordetzen du. Gipuzkoako museoetan zaindu eta erakusten diren harribitxiak lagunduko digute gaurko Gipuzkoa ulertzeko. Tradizioen eta jakintzaren Gipuzkoar lurraldean murgildu gaitzen 14.000 urteko bidaia zirraragarria egiteko prest.

kronologia Cronología -14000 Ekaingo zaldiak marraztu zituzten Pintaron los caballos de Ekain

Ekaingo biztanleak
Gipuzkoa historiaurreko gunegarrantzitsua da, Ekain eta Altxerri haitzuloetako margo harrigarriak, Aralarko trikuharriak, edo Burdin Aroko herrixkak dira gure aztarnarik zaharrenetarikoak. Gure historiaren abiapuntuak.

Los habitantes de Ekain
Gipuzkoa tiene importantes yacimientos prehistóricos. Las pinturas murales de Altxerri o Ekain, los dólmenes de Aralar y los poblados de la Edad de Hierro son algunos de los más antiguos. El punto de partida de nuestra historia.

-35 Erromatarren iritsiera Llegada de los romanos

1181 Nafarroako Antso VIa Jakintsuak Donostia fundatzen du Sancho VI el sabio de Navarra funda San Sebastián

1450 Erdi Aroko leinuen gudaren amaiera Fin de la Guerra de Bandos de la Edad Media

Erromanizazioa
Erromatarrek Gipuzkoara iritsi zirenean bertakoein bat egin zuten, truke eta merkataritzan oinarritutako erlazioa sortuz. Produktuz betetako ontziek gipuzkoar kostaldeko zenbait kaia zituzten jomuga, hala nola gaur eguneko Irun, Hondarribia, Zarautz edo Getaria, garai hartako Oiasso, Menosca edo Morogi izan daitezkeenak.

La romanización
Cuando los romanos llegaron a Gipuzkoa contactaron con aquellos que vivían aquí, entablando una relación basada en el trueque y el comercio. Barcos rebosantes de productos tenían como meta puntos de la costa guipuzcoana. Así, los actuales Irun, Hondarribia, Zarautz o Getaria pueden ser los Oiasso, Menosca y Morogi de antaño.

Inazio Deuna San Ignacio

Santuak eta bandokideak
Hiri-gutunak lortu eta gipuzkoarrek herri izaera hartzen hasi ziren XIII.mendeaz geroztik herriak hesi baten barruan eraikitzen eta eliza eta hilerrir inguruan antolatuz, Zarauzkoa kasu, bestalde kristautasunaren argiak Loioloko San Inazio piztu zuen Urola bailaran eta ondorengok eraiki zuten betirako gure artean dagoen Loioloko basilika paregabea.

Santos y banderizos
A partir del siglo XII con la concesión de las cartas pueblas los guipuzcoanos desarrollaron sus pueblos, edificando murallas y, como el caso de Zarautz, parroquias rodeadas de cementerios. Además, en el valle del Urola comenzó el camino de santidad de Ignacio de Loyola y allí se puede admirar la grandiosa basilica construida, más tarde, en su honor.

1796 Burdinola tradizionalaren krisialdia Crisis de las ferreñas tradicionales

1839 Lehen Karlistadaren amaiera Fin de la Primera Guerra Carlista

1931 Eibarko langileak Bigarren Errepublikak aldarrikatzen lehenak dira Los trabajadores de Eibar son los primeros en proclamar la Segunda República

2013 Lili jauregiak bere ateak zabaltzen ditu El palacio Lili abre sus puertas

Jo eta su
Guda izan zen Gipuzkoan protagonista. Napoleonen tropen aurkako gudak eta karlistadek gure lurra kolore gorri margotu arazi zuten, samin eta negar malkoen garaia, gatazka eta istilu haien ondorioz armagintza ikaragarri garatu zen, Gipuzkoa industria gunegarrantzitsua bihurtuz.

A sangre y fuego
La Guerra ha sido protagonista de la historia guipuzcoana. Las guerras napoleónicas y carlistas tiñeron de rojo nuestra tierra. Fue una época de dolor y llanto que trajo el desarrollo de la armería y convirtió a Gipuzkoa en un importante centro industrial.

Etorkizunera begira
Gipuzkoaren historia idazteke dago, egunero bizitzeko aukera dugun historia da eta etengabe idazten ari garena, Gipuzkoara datorren bisitaria protagonista izan daiteke, museo, monumentu, edo herriak eszenatoki moduan hartu eta anima zaitze zure istorioa bizitzera.

Mirando al futuro
La historia de Gipuzkoa está aún por escribir pues es una historia que vamos construyendo a diario. Si visitas Gipuzkoa podrás redactar tu propia leyenda tomando como escenario los museos, monumentos y pueblos guipuzcoanos. ¡Animate a vivir tu propia historia!

01 San Telmo Museoa
Museo de San Telmo

Plaza Zuloaga/
Zuloaga enparantza, 1
20003
Donostia - San Sebastián
tel: 943 481 580
www.santelmomuseoa.com
santelmo@donostia.org

11 Euskal Burdinaren Museoa
Museo del Hierro Vasco

Mirandaola Parkea,
Telleriarte Auzoa, s/n
20230 Legazpi
tel: 943 730 428
www.lenbur.com
mirandaola@lenbur.com

12 Iturrran Parketxea. Pagoetako Informazio Puntua eta Agorregiko Burdinola eta Errotak
Iturrran Centro de Interpretación de Pagoeta y conjunto ferromoliner de Agorregi

Pagoetako Parke Naturala, s/n
20809 Aia
tel: 943 835 389
www.aia pagoeta.com
iturrran@gipuzkoamendizmendi.net

13 Arditurriko Meatze Gunea
Coto Minero de Arditurri

Arditurri bidea, 3
Aiako Harria Parke Naturala
20180 Oñartzun
tel: 943 494 521
www.arditurri.com
arditurri@gipuzkoamendizmendi.net

14 Armagintzaren Museoa
Museo de la Industria Armera

Bista-Eder, 10 - 5°
20600 Eibar
tel: 943 708 446
www.armia-eibar.net
museo@eibar.net

15 Makina-erremintaren Museoa
Museo de la máquina herramienta

Azkie Auzoa, 1
20870 Elgoibar
tel: 943 748 456
www.museo-maquina-herramienta.com
museo@imh.es

16 Burnibidearen Euskal Museoaren Fundazioa
Fundación del Museo Vasco del Ferrocarril

Julian Elorza, 8
20730 Azpeitia
tel: 943 150 677
www.bemfundazioa.org
museoa@bemfundazioa.org

24 Ekainberri

Portale, 1
20740 Zestoa
tel: 943 868 811
www.ekainberri.com
info@ekainberri.com

25 Oiasso Erromatar Museoa
Museo Romano Oiasso

Escolaleta, 1
20302 Irún
tel: 943 639 353
www.oiasso.com
info-oiassomuseo@irun.org

26 Igartubeiti Baserri Museoa
Caserio Museo Igartubeiti

Ezkie bidea, Km.1
20709 Ezkio - Itsaso
tel: 943 722 978
www.igartubeitibasernia.net
igartubeiti@gipuzkoa.net

27 Barandiaran Museoa
Museo Barandiaran

Larruntza errota. San Gregorio auzoa
20211 Ataun
tel: 943 801 335
www.gipuzkoamendizmendi.net/parketxeak/index.php?id=es
barandiaran@gipuzkoamendizmendi.net

28 Ardiarra Etxea - Erdi Aroko Interpretazio Zentroa
Casa Ardiarra - Centro de Interpretación Medieval

Kale Nagusia, 12
20214 Segura
tel: 943 801 749
www.seguragolierri.net
turismobulegoa-segura@telefonica.net

29 Historia eta Artearen Museoa. Santa Maria La Real.
Zarazuko arkeologia eta monumentu multzoa
Museo de Arte e Historia. Santa Maria La Real. Conjunto arqueológico monumental de Zarautz

Elizaurre, 1
20800 Zarautz
tel: 943 835 281
www.menosca.com
info@menosca.com

30 Victor Hugo Etxea
Casa Victor Hugo

Donibane, 63
20110 Pasai Donibane
tel: 943 341 556
www.victorhugopasaia.net
turismo.pasaia@oarsoaldeia.net

31 Zumalakarregi Museoa
Museo Zumalakarregi

Muxika eguastokia, 6
20216 Ormaiztegui
Tel: 943 801 505
www.zumalakarregimuseoa.net
mzumalakarregi@gipuzkoa.net

32 Museum Cemento Rezola

Avda. Añorga, 36
20018
Donostia - San Sebastian
tel: 943 364 192
www.museumcemento.rezola.net
museumcemento@k6gestioncultural.com

33 Ibarraundi Museoa
Museo Ibarraundi

Intxaurtxueta Auzoa, s/n
20540 Eskoriatza
tel: 943 715 453
www.eskoriatza.net/ezagutu
ibarraundi@eskoriatza.net

34 Larraulgo Ekomuseoa
Ekomuseo de Larraul

San Esteban plaza
20159 Larraul
tel: 688 803 608
Bisitak aurretikako zitaz/
Visitas con cita previa
info@larraulgoekomuseoa.com

54 Zerain paisaia kulturala
Paisaje cultural de Zerain

Herniko plaza, s/n. 20214 Zerain
Tel: 943 801 505
www.zerain.com
turismobulegoa@zerain.com

55 Igartza monumentu Multzoa
Conjunto medieval de Igartza

Peategi, s/n
20200 Beasain
tel: 943 164 085
www.igartza.net
igartza@beasain.net

56 Real 100 Museoa
Museo Real 100

Anoeta estadioa, Anoeta pasealekua, s/n
Donostia - San Sebastián
tel: 943 473 953
www.realsociedad.com
museoreal100@realsociedad.com

57 Historiaren Etxea
Casa de la Historia

Motako Gaztelua - Urgull mendia
Castillo de la Mota- Monte Urgull
20003 Donostia- San Sebastián
tel: 943 428 417
www.santelmomuseoa.com
santelmo@donostia.org

58 Loiolako Santutegia
Santuario de Loiola

Loiolako Santutegia
20730 Azpeitia
Tel: 943 025 000
www.santuariodeloyola.org
santutegia@loiyola.org

60 Lili jauregia
Placio Lili

Ekainbidea
20740 Zestoa
Tel: 943 868 811
www.ekainberri.com
info@ekainberri.com

00 Historia Museoa
Museo de Historia

Beste museoak
Otras museos

Herria
Población

Autobidea
Autopista

Autobia
Autovía

Lehentasuneko sarea
Red de interés preferente

Oinarritzko sarea
Red básica

Eskualdearteko sarea
Red comarcal

Herriarteko sarea
Red local

Parke Naturala
Parque Natural

Biotopo
Biotopo

01

01

01

01

01

01

01

01

01

01

01

01

01

01

01

01

Interes guneak
Lugares de interés

Gordailua (Tel: 943 415 173)

Gordailua. Gipuzkoako Kultur Ondare Higigariaren Zentroa da. Irunen dago, eta Gipuzkoako Foru Aldundiaran bildumen funts higigariak biltzen ditu, baita Gipuzkoako beste entitate batzuenak ere, hala nola, San Telmo Museoarenak eta Kutxa Fundazioarenak.

Gordailua es el Centro de Patrimonio Cultural Mueble de Gipuzkoa. Situado en Irún, conserva los fondos muebles de las colecciones de la Diputación Foral de Gipuzkoa, así como los de otras entidades guipuzcoanas el Museo San Telmo o la Fundación Kutxa.

Gipuzkoako Foru Aldundia
www.gipuzkoakomuseoak.net

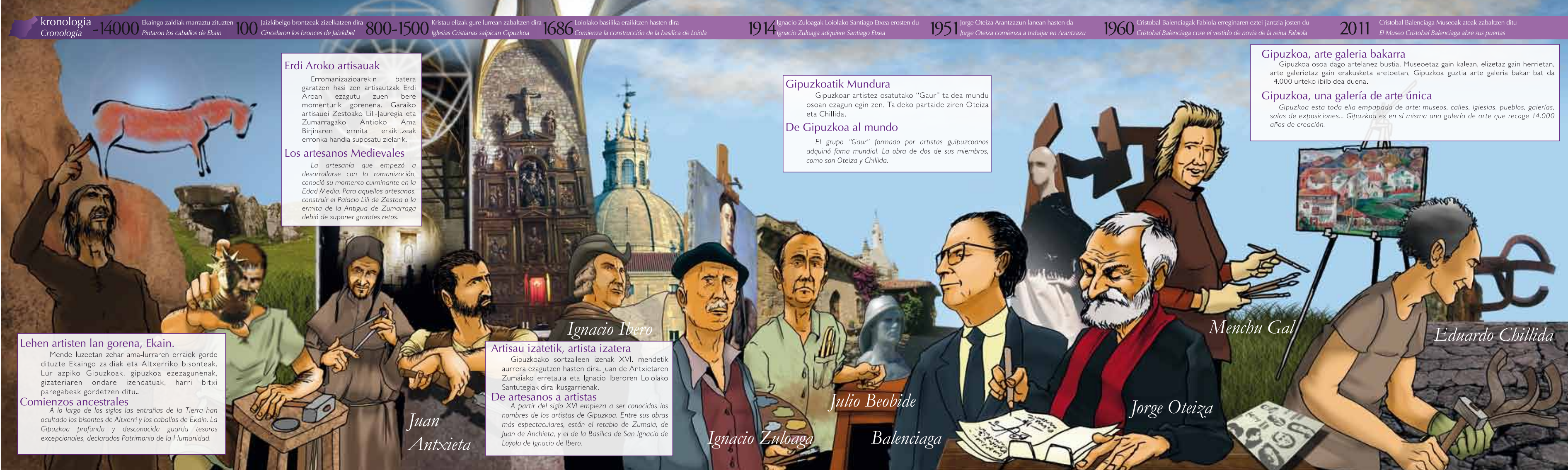

El Arte en Gipuzkoa

Los artistas guipuzcoanos, desde la prehistoria hasta hoy, han creado, con sonido, imagen y materia, obras mundialmente conocidas. Descúbrelos en los Museos de Gipuzkoa, allí donde fueron creadas, las obras más emblemáticas e importantes de esta tierra.

Artea Gipuzkoan

Artista gipuzkoarrek, historiaurretik gaurdaino, materia, soinua edo irudiaren bitartez mundu osoan ezagunak diren artelanak sortu dituzte. Ezagut itzazu gipuzkoako Museoetan, bere jatorrian, eginiko lanik adierazgarrienak eta garrantzitsuenak.

kronologia -14000 Ekaingo zaldiak marraztu zituzten **100** Jaizkibelgo brontzeak zizelkatzen dira **800-1500** Kristau elizak gure lurrian zabaltzen dira **1686** Loiolako basilika eraikitzen hasten dira
Cronología -14000 Pintaron los caballos de Ekain **100** Cincelaron los bronceos de Jaizkibel **800-1500** Iglesias Cristianas salpican Gipuzkoa **1686** Comienza la construcción de la basílica de Loiola

Lehen artisten lan gorena, Ekain.
 Mende luzeetan zehar ama-lurraren erraiek gorde dituzte Ekaingo zaldiak eta Altxerriko bisontek. Lur azpiko Gipuzkoak, gipuzkoa ezezagunenak, gizateriaren ondare izendatuak, harri bitxi paregabeak gordetzen ditu..

Comienzos ancestrales
 A lo largo de los siglos las entrañas de la Tierra han ocultado los bisontes de Altxerri y los caballos de Ekain. La Gipuzkoa profunda y desconocida guarda tesoros excepcionales, declarados Patrimonio de la Humanidad.

Erdi Aroko artisauek
 Erromanizazioarekin batera garatzen hasi zen artisautzak Erdi Aroan ezagutu zuen bere momenturik gorena. Garaiko artisauei Zestoako Lili-Jauregia eta Zumarragako Antioko Ama Birjinaren ermita eraikitzeak erronka handia suposatu zielarik.

Los artesanos Medievales
 La artesanía que empezó a desarrollarse con la romanización, conoció su momento culminante en la Edad Media. Para aquellos artesanos, construir el Palacio Lili de Zestoa o la ermita de la Antigua de Zumarraga debió de suponer grandes retos.

Juan Antxieta

Artisau izatetik, artista izatera
 Gipuzkoako sortzaileen izenak XVI. mendetik aurrera ezagutzen hasten dira. Juan de Antxietaren Zumaiaiko erretaula eta Ignacio Iberoren Loiolako Santutegiak dira ikusgarrienak.

De artesanos a artistas
 A partir del siglo XVI empieza a ser conocidos los nombres de los artistas de Gipuzkoa. Entre sus obras más espectaculares, están el retablo de Zumaia, de Juan de Anchieta, y el de la Basílica de San Ignacio de Loyola de Ignacio de Ibero.

Ignacio Ibero

Ignacio Zuloaga

Julio Beobide

Balenciaga

Gipuzkoatik Mundura
 Gipuzkoar artistez osatutako "Gaur" taldea mundu osoan ezagun egin zen. Taldeko partaide ziren Oteiza eta Chillida.

De Gipuzkoa al mundo
 El grupo "Gaur" formado por artistas guipuzcoanos adquirió fama mundial. La obra de dos de sus miembros, como son Oteiza y Chillida.

Jorge Oteiza

Menchu Gal

Eduardo Chillida

Gipuzkoa, arte galeria bakarra
 Gipuzkoa osoa dago artelanez bustia, Museoetaz gain kalean, elizetaz gain herrietan, arte galerietaz gain erakusketa aretoetan, Gipuzkoa guztia arte galeria bakar bat da 14.000 urteko ibilbidea duena.

Gipuzkoa, una galería de arte única
 Gipuzkoa esta toda ella empapada de arte; museos, calles, iglesias, pueblos, galerías, salas de exposiciones... Gipuzkoa es en sí misma una galería de arte que recoge 14.000 años de creación.

2011 Cristóbal Balenciaga Museoak atek zabaltzen ditu
 El Museo Cristóbal Balenciaga abre sus puertas

1960 Cristóbal Balenciagak Fabiola erreginaren eztei-jantzia josten du
 Cristóbal Balenciaga cose el vestido de novia de la reina Fabiola

1951 Jorge Oteiza Arantzazun lanean hasten da
 Jorge Oteiza comienza a trabajar en Arantzazu

1914 Ignacio Zuloagak Loiolako Santiago Etxea erosten du
 Ignacio Zuloaga adquiere Santiago Etxea

Gipuzkoako Museoa

ARTEA EL ARTE

01 San Telmo Museoa Museo de San Telmo

Plaza Zuloaga/
Zuloaga enparantza, 1
20003
Donostia - San Sebastian
tel: +34 943 48 15 80
www.santelmomuseoa.com
santelmo@donostia.org

02 Chillida - Leku Museoa Museo Chillida - Leku

ITXITA - CERRADO
Jauregi Auzoa, 66
20120 Hernani
tel: 943 336 006
www.museochillidaleku.com
marketing@museochillidaleku.com

03 Menchu Gal Museoa Museo Menchu Gal

Antiguo Hospital de
Sancho de Urdanibia,
entrada por la calle
Vega de Eguzkitza.
20305 Irún
tel: 943 505 152/
943 505 430
www.irun.org
jormazabal.cultura@irun.org

04 Z Ignacio Zuloaga Kultur Gunea Z Espacio Cultural Iganacio Zuloaga

Santiago etxea, 4
20750 Zumaia
telefonoa: 677078445
www.espacizuloaga.com
info@espacizuloaga.com

Gipuzkoako Museoa

ARTEA EL ARTE

05 Julio Beobide Lantoki - museoa Museo - taller Julio Beobide

Julio Beobide, s/n
20750 Zumaia
tel: 943 865 025
m.beobide@hotmail.com

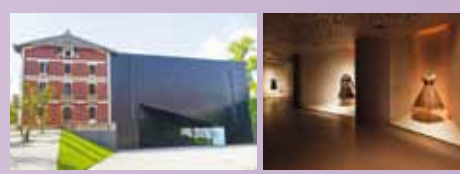
06 Antonio Oteiza Fundazioa Fundación Antonio Oteiza

Altamira Auzoa, 5
20720 Azkoitia
tel: 943 857 170
www.antoniooteiza.org
kultu@azkoitia.net

07 Cristóbal Balenciaga Museoa Museo Cristóbal Balenciaga

Aldamar parkea, 6
20208 Getaria
tel: 943 008 840
www.cristobalbalenciagamuseoa.com
info@cristobalbalenciagamuseoa.com

08 Photomuseum. Argazki & Zinema Museoa

San Ignacio, 11
20800 Zarautz
tel: 943 130 906
www.photomuseum.name
photomuseum@photomuseum.name

Gipuzkoako Museoa

ARTEA EL ARTE

09 Topic. Tolosako Nazioarteko Txontxongilo Zentroa Topic. Centro Internacional del Títere de Tolosa

Euskal Herria plaza, 1
20400 Tolosa
tel: 943 650 414
www.topicitolosa.com
cit@cittolosa.com

10 Soinuetxea - Herri Musikaren Txokoa Soinuetxea - Centro de la Música Popular

Tomola kalea, 6
20180 Oiartzun
tel: 943 493 578
www.herrimusika.org
herrimusika@herrimusika.org

24 Ekainberri

Portale, 1
20740 Zestoa
tel: 943 868 811
www.ekainberri.com
info@ekainberri.com

Gipuzkoako Museoa

ARTEA EL ARTE

kokapena / Localización

Interes guneak / Lugares de interés

ARTEA EL ARTE

Gordailua (Tel: 943 415 173)
Gordailua Gipuzkoako Kultur Ondare Higigarriaren Zentroa da. Irunen dago, eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren bildumen funts higigarriak biltzen ditu, baita Gipuzkoako beste entitate batzuenak ere, hala nola, San Telmo Museorenak eta Kutxa Fundazioarenak.

Gordailua es el Centro de Patrimonio Cultural Mueble de Gipuzkoa. Situado en Irún, conserva los fondos muebles de las colecciones de la Diputación Foral de Gipuzkoa, así como los de otras entidades gipuzcoanas el Museo San Telmo o la Fundación Kutxa.

Arantzazu

Aizkorri-Aratz parkearen baitan euskal kultura eta artea sustatzen dituen Oñatiko espiritualtasun gunea. ...

Centro de espiritualidad situado en Oñati, en el parque Aizkorri-Aratz, desde donde se fomentan la cultura y el arte vascos.

Loiola

Italiako barrokoaren aberastasuna eta Loiolako Inazio jaio zen dorretxea Azpeitian, Gipuzkoako bihotzean.

En Azpeitia, en el corazón de Gipuzkoa, basílica que muestra el esplendor del barroco italiano y la casa-torre donde nació San Ignacio.

Antigua

Zurezko ganga ederrez apaindutako Zumarragako basiliza. XIII. mendeko berant-erromanikoa.

Ermita de Zumarraga, tardorrománica, del siglo XIII, con bella cubrición de madera.

Donostia

Donostiako kaleak museo bat dira, herrian zehar ibili eta egungo ehundaka eskulturarekin gozatu.

San Sebastián
Sus calles son un museo, pasea por ellas y disfruta con más de un centenar de esculturas.

Gipuzkoako Foru Aldundia
www.gipuzkoakomuseoa.net

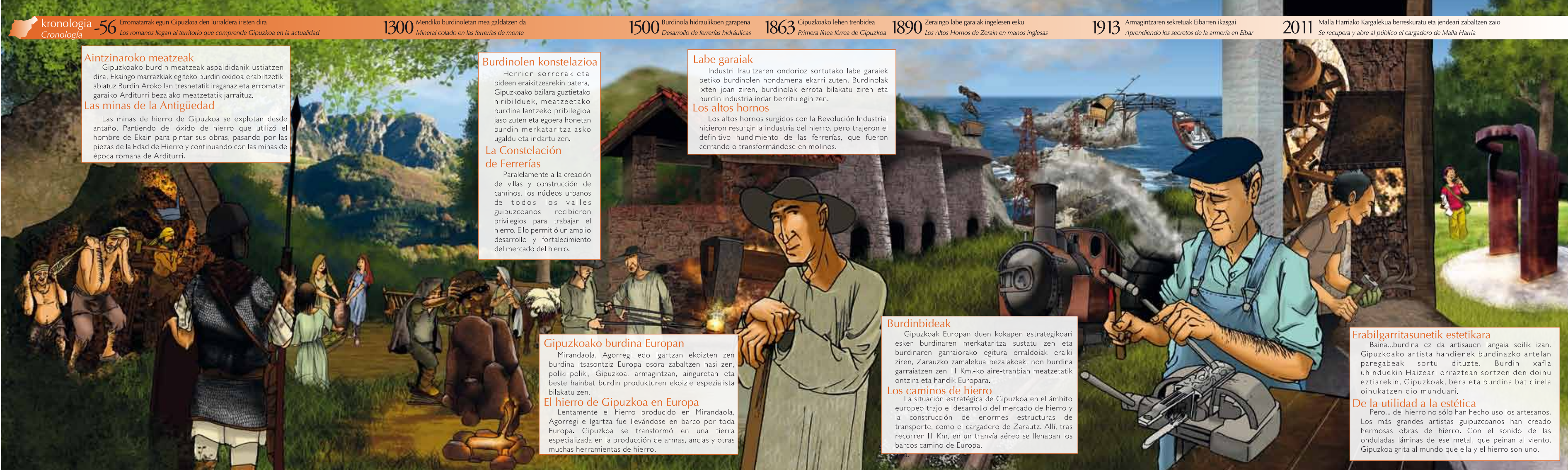

Gipuzkoa y el hierro

El desarrollo de Gipuzkoa está ligado al hierro. Gipuzkoa es una tierra de fuego, llamas y yunque. Dicen que aún hoy, en las calles y museos de Gipuzkoa perdura el eco del sonido de los martillazos dados por los antiguos ferrones.

Gipuzkoa eta burdina

Gipuzkoako garapena Burdinaren industriari lotuta dago. Gipuzkoa su, gar eta ingudearen lurra da. Gipuzkoako kale eta museoetan olagizonen mailukadak sorturiko zarataren oihartzunak bizirik dirauela diote oraindik.

kronologia **-56** Erromatarrek egun Gipuzkoa den lurraldera iristen dira
Cronología *Los romanos llegan al territorio que comprende Gipuzkoa en la actualidad*

1300 Mendiko burdinoletan mea galdatzen da
Mineral colado en las ferrerías de monte

1500 Burdinola hidraulikoen garapena
Desarrollo de ferrerías hidráulicas

1863 Gipuzkoako lehen trenbidea
Primera línea férrea de Gipuzkoa

1890 Zeraingo labe garaiak ingelesen esku
Los Altos Hornos de Zeraín en manos inglesas

1913 Armagintzaren sekretuak Eibarren ikasgai
Aprendiendo los secretos de la armería en Eibar

2011 Malla Harriako Kargalekua berreskuratuta eta jendeari zabaltzen zaio
Se recupera y abre al público el cargadero de Malla Harria

Aintzinaroko meatzeak
Gipuzkoako burdin meatzeak aspaldidanik ustiatzen dira. Ekaingo marrazkiak egiteko burdin oxidoa erabiltzetik abiatuz Burdin Aroko lan tresnetatik iraganaz eta erromatar garaiko Arditurri bezalako meatzetatik jarraituz.
Las minas de la Antigüedad
Las minas de hierro de Gipuzkoa se explotan desde antaño. Partiendo del óxido de hierro que utilizó el hombre de Ekain para pintar sus obras, pasando por las piezas de la Edad de Hierro y continuando con las minas de época romana de Arditurri.

Burdinolen konstelazioa
Herrien sorrerak eta bideen eraikitzearekin batera, Gipuzkoako bailara guztietako hiribilduek, meatzeetako burdina lantzeko pribilegioa jaso zuten eta egoera honetan burdin merkataritza asko ugaldtu eta indartu zen.
La Constelación de Ferrerías
Paralelamente a la creación de villas y construcción de caminos, los núcleos urbanos de todos los valles guipuzcoanos recibieron privilegios para trabajar el hierro. Ello permitió un amplio desarrollo y fortalecimiento del mercado del hierro.

Labe garaiak
Industri Iraultzaren ondorioz sortutako labe garaiek betiko burdinolen hondamena ekarri zuten. Burdinolak ixten joan ziren, burdinolak errota bilakatu ziren eta burdin industria indar berrihurtu egin zen.
Los altos hornos
Los altos hornos surgidos con la Revolución Industrial hicieron resurgir la industria del hierro, pero trajeron el definitivo hundimiento de las ferrerías, que fueron cerrando o transformándose en molinos.

Gipuzkoako burdina Europan
Mirandaola, Agorregi edo Igartzan ekoizten zen burdina itsasontziz Europa osora zabaltzen hasi zen, poliki-poliki, Gipuzkoa, armagintzan, ainguretan eta beste hainbat burdin produkturen ekoizle espezialista bilakatu zen.
El hierro de Gipuzkoa en Europa
Lentamente el hierro producido en Mirandaola, Agorregi e Igartza fue llevándose en barco por toda Europa. Gipuzkoa se transformó en una tierra especializada en la producción de armas, anclas y otras muchas herramientas de hierro.

Burdinbideak
Gipuzkoak Europan duen kokapen estrategikoari esker burdinaren merkataritza sustatu zen eta burdinaren garraiorako egitura erraldoiak eraiki ziren, Zarauzko zamalekua bezalakoak, non burdina garraiatzen zen 11 Km.-ko aire-tranbian meatzetatik ontzira eta handik Europara.
Los caminos de hierro
La situación estratégica de Gipuzkoa en el ámbito europeo trajo el desarrollo del mercado de hierro y la construcción de enormes estructuras de transporte, como el cargadero de Zarautz. Allí, tras recorrer 11 Km. en un tranvía aéreo se llenaban los barcos camino de Europa.

Erabilgarritasunetik estetikara
Baina...burdina ez da artisauen langaia soilik izan. Gipuzkoako artista handienek burdinazko artelan paregabeak sortu dituzte. Burdin xafla uhinduekin Haizeari orraztean sortzen den doinu eztiarekin, Gipuzkoak, bera eta burdina bat direla oihukatzen dio munduari.
De la utilidad a la estética
Pero... del hierro no sólo han hecho uso los artesanos. Los más grandes artistas guipuzcoanos han creado hermosas obras de hierro. Con el sonido de las onduladas láminas de ese metal, que peinan al viento, Gipuzkoa grita al mundo que ella y el hierro son uno.

Gipuzkoako Museoak
BURDINA HIERRO

11 Euskal Burdinaren Museoa
Museo del Hierro Vasco

Mirandaola Parkea,
Telleriarte Auzoa, s/n
20230 Legazpi
tel:943730428
www.lenbur.com
mirandaola@lenbur.com

14 Armagintzaren Museoa
Museo de la Industria Armera

Bista-Eder, 10 - 5º
20600 Eibar
tel:943708446
www.armia-eibar.net
museo@eibar.net

12 Iturraran Parketxea. Pagoetako Informazio Puntua eta Agorregiko Burdinola eta Errotak
Iturraran Centro de Interpretación de Pagoeta y conjunto ferromoliner de Agorregi

Pagoetako Parke Naturala, s/n
20809 Aia
tel:943835389
www.aipagoeta.com
iturraran@gipuzkoamendizmendinet

15 Makina-erremintaren Museoa
Museo de la máquina herramienta

Azkue Auzoa, 1
20870 Elgoibar
tel:943748456
www.museo-maquina-herramienta.com
museo@imh.es

13 Arditurriko Meatze Gunea
Coto Minero de Arditurri

Arditurri bidea,3
Aiala Harria Parke Naturala
20180 Oartzun
tel:943494521
www.arditurri.com
arditurri@gipuzkoamendizmendinet

16 Burnibidearen Euskal Museoaren Fundazioa
Fundación del Museo Vasco del Ferrocarril

Julian Elorza, 8
20730 Azpeitia
tel:943150677
www.bemfundazioa.org
museoa@bemfundazioa.org

54 Zerain paisaia kulturala
Paisaje cultural de Zerain

Herriko plaza, s/n. 20214 Zerain
Tel: 943801505
www.zerain.com
turismobulegoa@zerain.com

55 Igartza monumentu Multzoa
Conjunto medieval de Igartza

Peategi, s/n
20200 Beasain
tel: 943 164 085
www.igartza.net
igartza@beasain.net

02 Chillida - Leku Museoa
Museo Chillida - Leku

ITXITA - CERRADO
Jauregi Auzoa, 66
20120 Hernani
tel:943336006
www.museochillidaleku.com
marketing@museochillidaleku.com

Gipuzkoako Museoak
BURDINA HIERRO

kokapena / Localización

Interes guneak / Lugares de interés
BURDINA HIERRO

Gordailua (Tel: 943 415 173)
Gordailua Gipuzkoako Kultur Ondare Higigarriaren Zentroa da. Irunen dago, eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren bildumen funts higigarriak biltzen ditu, baita Gipuzkoako beste entitate batzuenak ere, hala nola, San Telmo Museoarenak eta Kutxa Fundazioarenak.

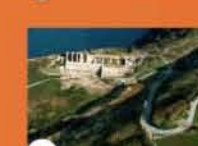
Gordailua es el Centro de Patrimonio Cultural Mueble de Gipuzkoa. Situado en Irún, conserva los fondos muebles de las colecciones de la Diputación Foral de Gipuzkoa, así como las de otras entidades guipuzcoanas el Museo San Telmo o la Fundación Kutxa.

Mirandaola
XVI. mendera bueltatzeko aukera ematen du Lenburrek kudeatzen duen Legazpiko burdinola horrek.
La ferriera que gestiona Lenbur en Legazpi permite regresar al siglo XVI.

Fanderia errota
Errenterian burdina laminatzeko sortu zen ola XIX. mendean irin-errotak bilakatu zen.
La ferriera surgida en Rentaria para laminar hierro se transformó en el siglo XIX en un molino harinero.

Malla Harria zamalekua
Zarauzko itsasertzeko XX. mende hasierako zamalekuan, Asteasuko burdina Europara garraiatzen zen bertan kargatutako ontziei esker.
Cargadero de Malla Harria
En este cargadero de Zarautz de principios del siglo XX era cargado en barco el hierro de Asteasu, que llegaba en un tranvía aéreo, para ser llevado a Europa.

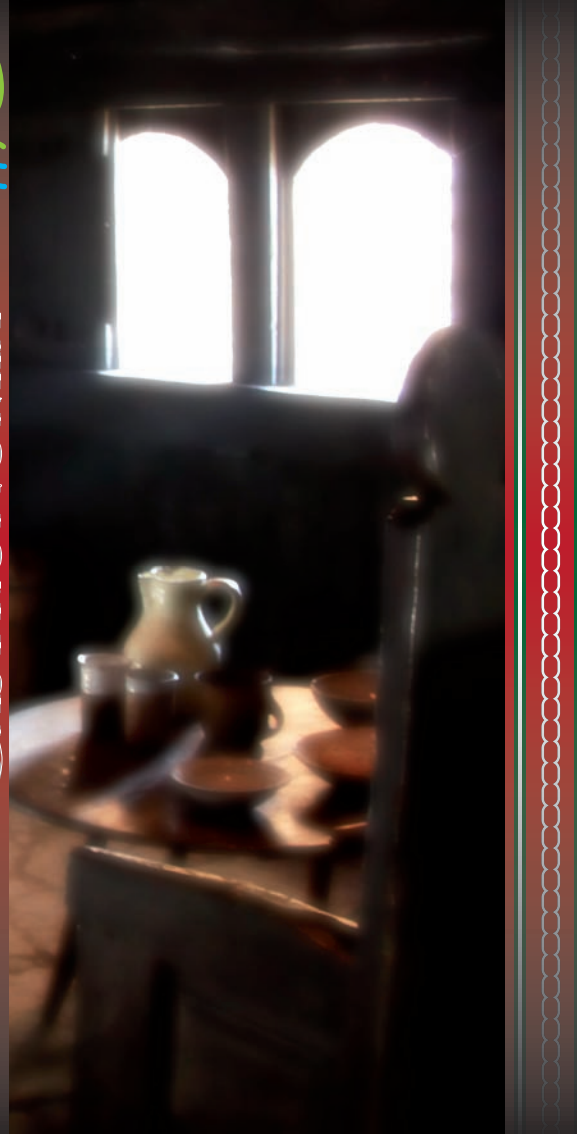

Ormaiztegi biaduktua
Madrid eta Paris lotzen zituen trenbidean eraikitako burdinazko egitura horrek ia 150 urte ditu.
Viaducto de Ormaiztegi
Su estructura de hierro, construida para la línea ferroviaria que unía Madrid con Paris, tiene cerca de 150 años.

Gipuzkoako Foru Aldundia
www.gipuzkoakomuseoak.net

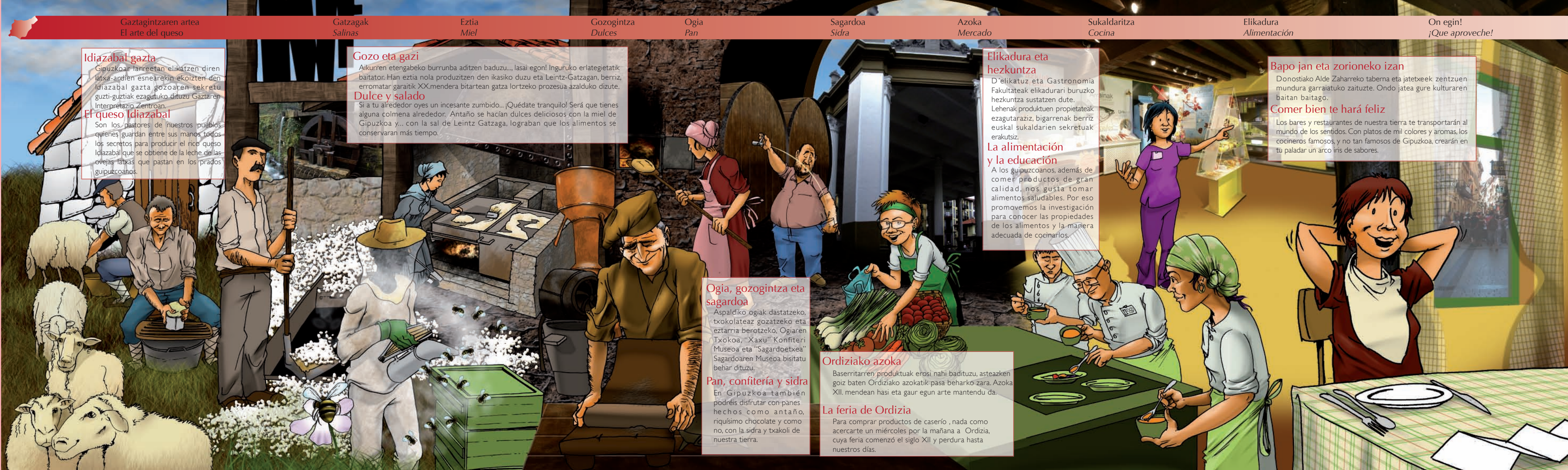

¡Que aproveche!

Gipuzkoa es gastronomía. Nuestro mar y nuestra tierra producen alimentos de primera calidad y nuestros cocineros, aunando tradición e innovación, logran que los platos que sirven en cualquiera de los bares o restaurantes que salpican la tierra guipuzcoana alcancen la categoría de arte.

On egin!

Gipuzkoa gastronomia da. Bere lur eta itsaso emankorrek, paregabeko produktuak eskaintzen dizkigute. Gure sukaldariek, tradizioa eta berrikuntza bateratuz sortzen dituzten platerak, artelan mailara aukatzen dituzte Gipuzkoar lurraldean barreatutako edozein taberna edo jatetxeetan.

Gatzagintzaren artea
El arte del queso

Idiazabal gazta
Gipuzkoar larreetan elikatzen diren latxa-ardien esnearekin ekoizten den Idiazabal gazta gozoaren sekretu guzti-guztiak ezagutuko dituzu Gatzagaren Interpretazio Zentroan.
El queso Idiazabal
Son los pastores de nuestros pueblos quienes guardan entre sus manos todos los secretos para producir el rico queso Idiazabal que se obtiene de la leche de las ovejas latxas que pastan en los prados guipuzcoanos.

Gatzagak
Salinas

Gozo eta gazi
Aikurren etengabeko burrunba aditzen baduzu... lasai egon! Inguruko erlategietatik baitator. Han ezitia nola produktitzen den ikasiko duzu eta Leintz-Gatzagan, berriz, erromatar garaitik XX.mendera bitartean gazta lortzeko prozesua azalduko dizute.
Dulce y salado
Si a tu alrededor oyes un incesante zumbido... ¡Quédate tranquilo! Será que tienes alguna colmena alrededor. Antaño se hacían dulces deliciosos con la miel de Gipuzkoa y... con la sal de Leintz Gatzaga, lograban que los alimentos se conservaran más tiempo.

Eztia
Miel

Ogia, gozogintza eta sagardoa
Aspaldiko ogiak dastatzeko, txokolatiaz gozatzeko eta eztarria berotzeko, Ogiaren Txokoa, "Xaxu", Konfiteri Museoa eta "Sagardoetxea" Sagardoaren Museoan bisitatu behar dituzu.

Gozogintza
Dulces

Pan, confitería y sidra
En Gipuzkoa también podrás disfrutar con panes hechos como antaño, riquísimo chocolate y como no, con la sidra y txakoli de nuestra tierra.

Ogia
Pan

Ordiziako azoka
Baserritarren produktuak erosi nahi badituzu, asteazken goiz baten Ordiziako azokatik-pasa beharko zara. Azoka XII. mendean hasi eta gaur egun arte mantendu da.

Sagardoa
Sidra

La feria de Ordizia
Para comprar productos de caserío, nada como acercarte un miércoles por la mañana a Ordizia, cuya feria comenzó el siglo XII y perdura hasta nuestros días.

Azoka
Mercado

La alimentación y la educación
A los guipuzcoanos, además de comer productos de gran calidad, nos gusta tomar alimentos saludables. Por eso promovemos la investigación para conocer las propiedades de los alimentos y la manera adecuada de cocinarlos.

Sukaldaritz
Cocina

Bapo jan eta zorioneko izan
Donostiako Alde Zaharreko taberna eta jatetxeek zentzuen mundura garraiatuko zaituzte. Ondo jatea gure kulturaren baitan baitago.
Comer bien te hará feliz
Los bares y restaurantes de nuestra tierra te transportarán al mundo de los sentidos. Con platos de mil colores y aromas, los cocineros famosos, y no tan famosos de Gipuzkoa, crearán en tu paladar un arco iris de sabores.

Elikadura
Alimentación

**On egin!
¡Que aproveche!**

D'elikatuz
Elikadura eta Gastronomía Zentroa
Centro de interpretación de la Alimentación y la Gastronomía D'elikatuz

Santa Maria, 24
 20240 Ordizia
 tel:943882290
 www.delikatuz.com
 delikatuz@ordizia.org

“Xaxu” Konfiteri Museoa
Museo de la Confitería Gorrotxategi

Letxuga kalea, 3
 20400 Tolosa
 tel: 943670727
 www.gorrotxategi.com
 xaxueta@gorrotxategi.com

Gatz Ekomuseoa
Ecomuseo de la sal

Dorleta Jauregia, z/g
 20530 Leintz - Gatzaga
 tel: 665739549
 www.leintzgatza.com
 labidea@euskalnet.net

Idiazabal gatzaren interpretazio zentroa
Centro de Interpretación del queso Idiazabal

Kale Nagusia, 37
 20213 Idiazabal
 tel:943188203
 www.idiazabalgatzarenmuseoa.com
 info@idiazabalgatzarenmuseoa.com

Aikur - Erle Museoa
Aikur - Museo de las abejas

Santa Barbarako bidea
 20700 Urretxu
 tel:630702587/
 656785748
 www.aikur.com
 aikur@aikur.com

Sagardoetxea, Sagardoaren Museoa
Sagardoetxea, Museo de la Sidra Vasca

Kale Nagusia, 48
 20115 Astigarraga
 tel: 943550575
 www.sagardoetxea.com
 info@sagardoetxea.com

Ogiaren Txokoa
El Rincón del pan

Igaralde-Goena baserria,
 Brinkola Auzoa, s/n
 20230 Legazpi
 tel:943730428
 www.lenbur.com
 mirandaola@lenbur.com

Ordiziako Azoka

Asteazkenero giro aparta dago Ordiziako plazan, XVI. mendean bezala, inguruko baserritarrak beraien produktuak bertan saltzen dituztenean.

Feria de Ordizia

Los miércoles hay gran ambiente en la plaza de Ordizia, cuando, como en el siglo XVI, los caseros del entorno venden sus productos en el mercado.

01

Donostiako Alde Zaharra

Gipuzkoako sukaldariak egindako jakirik goxoenak dastatzeko leku ezin hobea.

Parte vieja de San Sebastián

El mejor lugar para probar los platos de los cocineros guipuzcoanos.

02

Gastronomía Fakultatea

Euskal sukaldariak sukaldean egindako iraultza eta berriztapena ezagutzeko Donostiako fakultatea.

Facultad de Gastronomía

Facultad donostiarra que da a conocer la revolución e innovación de los cocineros vascos.

03

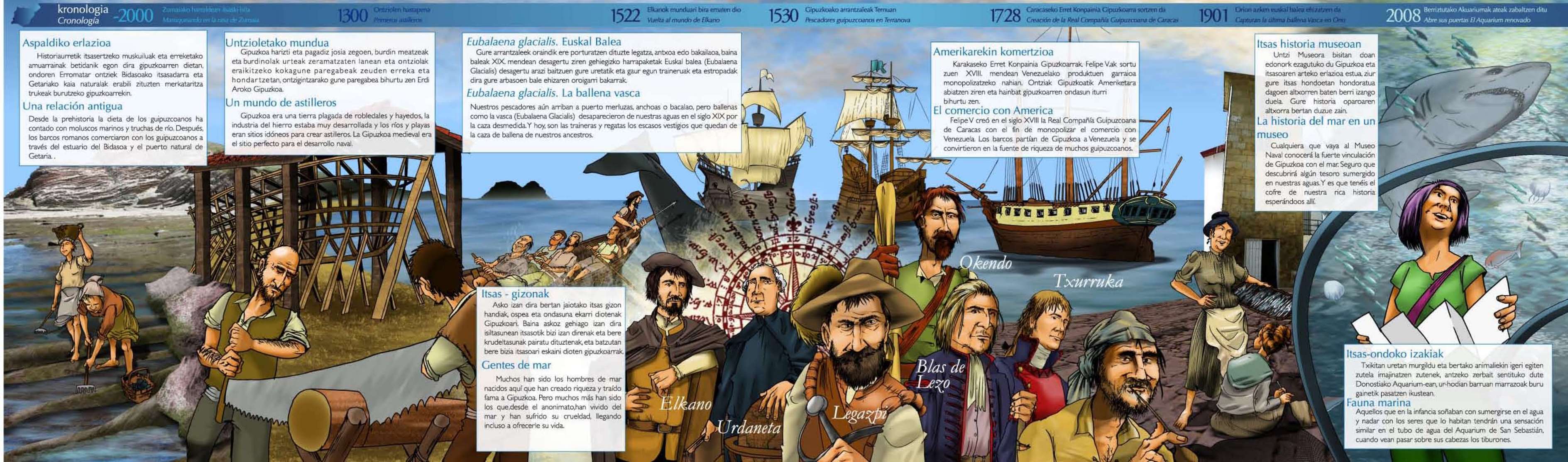

Gipuzkoa y el mar

Las olas del Cantábrico besan incesantemente los acantilados guipuzcoanos. En ese eterno baile entre el mar y la tierra los guipuzcoanos siempre hemos estado de parte del mar. Por eso de aquí han brotado infinidad de marinos y pescadores famosos. Hombres valientes y aguerridos dispuestos siempre a aprovechar las oportunidades brindadas por el mar.

Gipuzkoa eta itsasoa

Kantauri itsasoaren olatuek etengabe laztantzen dituzte Gipuzkoako itsaslabarrak. Lurra eta itsasoaren arteko dantza horretan gipuzkoarrok beti egon gara itsasoaren aldetik. Horregatik Gipuzkoak marinel eta arrantzale famatu asko eman ditu, gizon adoretzu eta jakintsuak beti itsasoko aukerak arakatzeko prest.

Aspaldiko erlazioa

Historiaurretik itsasertzeko muskuluak eta erreketako amuarrainak betidanik egon dira gipuzkoarren dietan, ondoren Erromatar ontziek Bidasoako itsasadarra eta Getaniako kaia naturalak erabili zituzten merkataritza trukeak burutzeko gipuzkoarrek.

Una relación antigua

Desde la prehistoria la dieta de los guipuzcoanos ha contado con moluscos marinos y truchas de río. Después, los barcos romanos comerciaron con los guipuzcoanos a través del estuario del Bidasoa y el puerto natural de Getania.

Untzioletako mundua

Gipuzkoa haritz eta pagadiz josia zegoen, burdin meatzeak eta burdinolak urteak zeramatzen lanean eta ontziolak eraikitze kokagune paregabeak zeuden erreka eta hondar tzetan, ontzigtzarako gune paregabea bihurtu zen Erdi Aroko Gipuzkoa.

Un mundo de astilleros

Gipuzkoa era una tierra plagada de robleales y hayedos, la industria del hierro estaba muy desarrollada y los ríos y playas eran sitios idóneos para crear astilleros. La Gipuzkoa medieval era el sitio perfecto para el desarrollo naval.

Eubalaena glacialis. Euskal Balea

Gure arrantzaleek oraindik ere porturatzen dituzte legatza, antxoa edo bakailaoa, baina baleak XIX. mendean desagertu ziren gehiegizko harrapaketak Euskal balea (Eubalaena Glacialis) desagertu arazi baitzuen gure uretatik eta gaur egun traineruak eta estropadak dira gure arbasoen bale ehizaren oroigarri bakarrak.

Eubalaena glacialis. La ballena vasca

Nuestros pescadores aún arriban a puerto merluzas, anchoas o bacalao, pero ballenas como la vasca (Eubalaena Glacialis) desaparecieron de nuestras aguas en el siglo XIX por la caza desmedida. Y hoy, son las traineras y regatas los escasos vestigios que quedan de la caza de ballena de nuestros ancestros.

Itsas - gizonak

Asko izan dira bertan jaiotako itsas gizon handiak, ospea eta ondasuna ekarri diotenak Gipuzkoari. Baina askoz gehiago izan dira isiltasunean itsasotik bizi izan direnak eta bere krudeltasunak pairatu dituztenak, eta batzutan bere bizia itsasoari eskaini dioten gipuzkoarrok.

Gentes de mar

Muchos han sido los hombres de mar nacidos aquí que han creado riqueza y traído fama a Gipuzkoa. Pero muchos más han sido los que, desde el anonimato, han vivido del mar y han sufrido su crueldad, llegando incluso a ofrecerle su vida.

Amerikarekin komertzioa

Karakaseko Erret Konpainia Gipuzkoarrok Felipe V.ak sortu zuen XVIII. mendean Venezuelako produktuen garraioa monopolizatzeko nahian. Ontziak Gipuzkoatik Ameriketara abiatzen ziren eta hainbat gipuzkoarren ondasun iturri bihurtu zen.

El comercio con America

Felipe V creó en el siglo XVIII la Real Compañía Guipuzcoana de Caracas con el fin de monopolizar el comercio con Venezuela. Los barcos partían de Gipuzkoa a Venezuela y se convirtieron en la fuente de riqueza de muchos guipuzcoanos.

Itsas historia museoa

Untzi Museora bisitan doan edonork ezagutuko du Gipuzkoa eta itsasoaren arteko erlazioa estua, ziru gure itsas hondoetan hondoratu dagoen altxoren baten berriz izango duela. Gure historia oparoaren altxorra bertan duzue zain.

La historia del mar en un museo

Cualquiera que vaya al Museo Naval conocerá la fuerte vinculación de Gipuzkoa con el mar. Seguro que descubrirá algún tesoro sumergido en nuestras aguas. Y es que tenéis el cofre de nuestra rica historia esperándoos allí.

Itsas-ondoko izakiak

Txikitán uretan murgildu eta bertako animaliekin igeri egiten zutela irajintzen zutenek, antzeko zerbait sentituko dute Donostiako Aquarium-ean, ur-hodian barruan marrazoak buru gainetik pasatzen ikusteak.

Fauna marina

Aquellos que en la infancia soñaban con sumergirse en el agua y nadar con los seres que lo habitan tendrán una sensación similar en el tubo de agua del Aquarium de San Sebastián, cuando vean pasar sobre sus cabezas los tiburones.

kronologia
Cronología

-2000

Zumaiko haraldian itsasgi hita
Muzepuzko est la casa de Zumaia

1300

Ontziolen hastapena
Primeros astilleros

1522

Elkanok munduari bira ematen dio
Vuelta al mundo de Elcano

1530

Gipuzkoako arrantzaleak Ternuan
Pescadores guipuzcoanos en Terranova

1728

Karakaseko Erret Konpainia Gipuzkoarra sortzen da
Creación de la Real Compañía Guipuzcoana de Caracas

1901

Orion arken euskiak haina ehizatzen da
Capturan la última ballena Vasca en Orni

2008

Berritutako Aquariumak ateak zabaltzen ditu
Abre sus puertas El Aquarium renovado

Okendo

Txurruka

Elkano

Urdaneta

Legazpi

Blas de Lezo

Gipuzkoako Museoak

ITSASOA EL MAR

35 Untzi Museoa Museo Naval

Kaiko pasealekua/
Paseo del Muelle, 24
20003
Donostia - San Sebastián
tel:943430051
www.untzimuseoa.net
mnaval@gipuzkoa.net

36 Aquarium Donostia - San Sebastián

Karlos Blasco
de Imaz plaza
20003
Donostia - San Sebastián
tel: 943440099
www.aquariumss.com
aquariumss@aquariumss.com

37 Bentalekua Museoa Museo Bentalekua

Portua/Puerto, s/n
20830 Mutriku
tel:943603378
www.mutrikoudala.net/
turismoa/museoak
turismo@mutriku.net

38 Nautilus. Mutrikuko geologiko interpretazio Zentroa Nautilus. Centro de interpretación geológica de Mutriku

Jose Antonio Ezeiza, 3
20830 Mutriku
tel:943862241/
(bisitak/visitas: 689137918)
www.mutrikoudala.net/
turismoa/museoak
nautilus@mutriku.net

Gipuzkoako Museoak

ITSASOA EL MAR

39 Ondartxo Itsas Kultur Zentroa Ondartxo, Centro de la Cultura Marítima

Ondartxo pasealekua, 1
20110 Pasai San Pedro
tel:943392426
www.albaola.com
albaola@albaola.com

40 Itsas Gela. MATER ontzi-museoa Itsas Gela. MATER Barco Museo

Arrantzale kaia,
(Arraunlari kalea-Torreatze),
motoraren ondoan.
Muelle pesquero
(calle Arraunlari-Torreatze),
junto a la motora.
20110 Pasai San Pedro
tel:619814225
www.itsasgela.org
itsasgela@itsasgela.org

41 Algorri. Zumaia Natur Baliabideen Interpretazio Zentroa Algorri. Centro de Interpretación de los Recursos Naturales de Zumaia

Juan Belmonte, 21
20750 Zumaia
tel:943143100
www.algorri.eu
algorri@zumaia.net

Gipuzkoako Museoak

ITSASOA EL MAR

kokapena / Localización

Interes guneak / Lugares de interés

ITSASOA EL MAR

01 Gordailua (Tel: 943 415 173)

Gordailua Gipuzkoako Kultur Ondare Higigarriaren Zentroa da. Irunen dago, eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren bildumen funts higigarriak biltzen ditu, baita Gipuzkoako beste entitate batzuenak ere, hala nola, San Telmo Museoarenak eta Kutxa Fundazioarenak.
Gordailua es el Centro de Patrimonio Cultural Mueble de Gipuzkoa. Situada en Irún, conserva los fondos muebles de las colecciones de la Diputación Foral de Gipuzkoa, así como los de otras entidades guipuzcoanas el Museo San Telmo o la Fundación Kutxa.

02 Mutriku

Kala txiki batean dago eta diotenez hau izan zen harlangaitzez egindako Gipuzkoako lehen kaia.
Ocupa una pequeña cala y dicen que éste fue el primer muelle de cantería de Gipuzkoa.

03 Getaria

Txakolinak eta Kantauri itsasoak bustitako lur horretan jaio zen Juan Sebastian Elkano marinela, munduari lehenengoz bira eman zion itsasgizona.
En esas tierras bañadas por el txakoli y el Cantábrico nació el marino Juan Sebastián Elkano, el primero que dio la vuelta al mundo.

04 Orio

Oria ibaiaren barrena, herriaren magalean dago Orioko kaia, urte guztian zehar, baina batez ere Bisiguaren Festan, arraina dastatzeko leku paregabea.
En el interior del río Oria, a la sombra del pueblo, se encuentra el puerto de Orio, uno de los mejores lugares para degustar pescado todo el año y en especial en la Fiesta del Besugo.

05 Donostia - San Sebastián

Portaletas aurrean kokatua, irailean izugarriko giroa izaten da bertan La Concha banderako estropadan.
Frente al acceso de Portaletas, en septiembre es cita ineludible durante las regatas de la Concha.

06 Pasai Donibane

Jaizkibel mendien babesean ehunka itsasontzi porturatu dira itsasadarrak sorturiko bokale naturalean.
Protegido por el monte Jaizkibel, cientos de barcos han atracado en el puerto natural creado en la ria.

07 Hondarribia

"Kutxa entrega" dantzarekin, herriko emakume batek bira eta bira eginez iragartzen du urte horretako arrantzaren oparotasuna edo eskasia, marinelen auzo koloretsua atzean duelarik.
Con las vueltas que da una mujer del pueblo en el baile "Kutxa entrega" se predice la abundancia o escasez de capturas de ese año, teniendo como marco el colorido barrio de los pescadores.

08 Zumaia - Deba labarrak

Sakoneta senaian eta Algorritik gertu dagoen Itzurun hondartzan ikusiko dituzun lurraren tolesturak munduaren sorrerari buruzko sekretuak xuxurlatuko dizkizute belarrira Acantilados Zumaia - Deba
Los pliegues de la tierra que verás en la cala de Sakoneta o en la playa Itzurun, cerca de Algorri, te susurrarán los secretos del origen del mundo al oído.

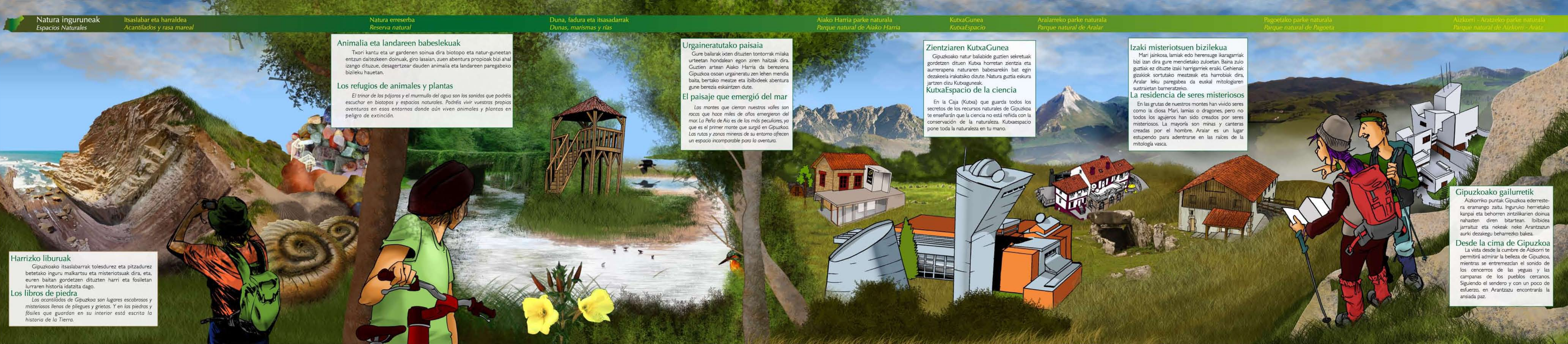
Gipuzkoako Foru Aldundia
www.gipuzkoakomuseoak.net

Muchos paisajes, a mano
Aunque Gipuzkoa abarca una extensión pequeña, cuenta con gran variedad de bellos paisajes. El azul del mar y el cielo, el verde de prados y bosques, los ocres de la playa o el negro de la tormenta serán las imágenes que recuerdes. Acércate y disfruta de los colores que te ofrecen los rincones de Gipuzkoa.

Paisaia asko, eskura
Gipuzkoak lur eremua txikia izan arren, paisai eder ugari ditu. Itsasoaren eta zeruaren kolore urdinak, larre eta basoen kolore berdeak, hondartzen kolore horiak edo ekaitzen beltzguneak dira gogoratuko dituzun irudiak. Hurbil zaitetz eta goza ezazu Gipuzkoako txokoek eskaintzen dizkizuten koloreetaz.

Natura inguruneak
Espacios Naturales

Itsaslabar eta harraldea
Acantilados y rasa mareal

Natura erreserba
Reserva natural

Duna, fadura eta itsasadarrak
Dunas, marismas y rías

Aiako Harria parke naturala
Parque natural de Aiako Harria

KutxaGunea
KutxaEspacio

Aralarreko parke naturala
Parque natural de Aralar

Pagoetako parke naturala
Parque natural de Pagoeta

Aizkorni - Aratzeko parke naturala
Parque natural de Aizkorni - Aratz

Animalia eta landaren babeslekuak

Txori kantu eta ur gardenen soinua dira biotopo eta natur-guneetan entzun daitezkeen doinuak, giro lasaian, zuen abentura propioak bizi ahal izango dituzue, desagertzearen dauden animalia eta landaren paregabeko bizileku hauetan.

Los refugios de animales y plantas

El trinar de los pájaros y el murmullo del agua son los sonidos que podréis escuchar en biotopos y espacios naturales. Podréis vivir vuestras propias aventuras en esos entornos donde aún viven animales y plantas en peligro de extinción.

Urgaineratutako paisaia

Gure bailarak ixten dituzten tonorrak milaka urteetan hondalean egon ziren haizak dira. Guztien artean Aiako Harria da bereziena Gipuzkoa osoan urgaineratu zen lehen mendia baita, bertako meatze eta ibilideek abentura gune berezia eskaintzen dute.

El paisaje que emergió del mar

Los montes que cierran nuestros valles son rocas que hace miles de años emergieron del mar. La Peña de Aia es de las más peculiares, ya que es el primer monte que surgió en Gipuzkoa. Las rutas y zonas mineras de su entorno ofrecen un espacio incomparable para la aventura.

Harrizko liburuak

Gipuzkoako itsaslabbarrak tolesdurez eta pitzadurez betetako inguru malkartsu eta misterioitsuak dira, eta, euren baitan gordetzen dituzten harri eta fosiletan luraren historia idatzita dago.

Los libros de piedra

Los acantilados de Gipuzkoa son lugares escabrosos y misteriosos llenos de pliegues y grietas. Y en las piedras y fósiles que guardan en su interior está escrita la historia de la Tierra.

Animalia eta landaren babeslekuak

Txori kantu eta ur gardenen soinua dira biotopo eta natur-guneetan entzun daitezkeen doinuak, giro lasaian, zuen abentura propioak bizi ahal izango dituzue, desagertzearen dauden animalia eta landaren paregabeko bizileku hauetan.

Los refugios de animales y plantas

El trinar de los pájaros y el murmullo del agua son los sonidos que podréis escuchar en biotopos y espacios naturales. Podréis vivir vuestras propias aventuras en esos entornos donde aún viven animales y plantas en peligro de extinción.

Zientziaren KutxaGunea

Gipuzkoako natur balabide guztien sekretuak gordetzen dituen Kutxa horretan zientzia eta aurrerapena naturaren babesarekin bat egin dezakeela irakatsiko dituzte. Natura guztia eskura jartzen dizu KutxaGuneak.

KutxaEspacio de la ciencia

En la Caja (Kutxa) que guarda todos los secretos de los recursos naturales de Gipuzkoa te enseñarán que la ciencia no está reñida con la conservación de la naturaleza. KutxaEspacio pone toda la naturaleza en tu mano.

Izaki misterioitsuen bizilekua

Mari jainkosa, lamiak edo herensuge ikaragarriak bizi izan dira gure mendietako zuloetan. Baina zulo guztiak ez dituzte izaki harrigarriak eraldi. Gehienak gizakiok sortutako meatzeak eta harrobiak dira, Aralar leku paregabekoa da euskal mitologiaren sustraietan barneratzeko.

La residencia de seres misteriosos

En las grutas de nuestros montes han vivido seres como la diosa Mari, lamiak o dragones, pero no todos los agujeros han sido creados por seres misteriosos. La mayoría son minas y canteras creadas por el hombre. Aralar es un lugar estupendo para adentrarse en las raíces de la mitología vasca.

Gipuzkoako gailurretik

Aizkorniko puntak Gipuzkoa ederestera eramango zaitu. Inguruko herrietako kanpai eta behorren zintzilariaren doina nahasten diren bitartean. Ibilbidea jarraituz eta nekeak neke Arantzazun aurki dezakegu beharrezko bakea.

Desde la cima de Gipuzkoa

La vista desde la cumbre de Aizkorni te permitirá admirar la belleza de Gipuzkoa, mientras se entremezclan el sonido de los certeros de las yeguas y las campanas de los pueblos cercanos. Siguiendo el sendero y con un poco de esfuerzo, en Arantzazu encontrarás la ansiada paz.

Gipuzkoako Museoa

NATURA

12 Iturraran Parketxea. Pagoetako Informazio Puntua eta Agorregiko Burdinola eta Errotak

Iturraran Centro de Interpretación de Pagoeta y conjunto ferromoliner de Agorregi

Pagoetako Parke Naturala, s/n
20809 Aia
tel: 943 835 389
www.aipagoeta.com
iturraran@gipuzkoamendizmendi.net

13 Arditurriko Meatze Gunea

Coto Minero de Arditurri

Arditurri bidea, 3
Aiako Harria Parke Naturala
20180 Oñati
tel: 943 494 521
www.arditurri.com
arditurri@gipuzkoamendizmendi.net

42 Eureka! Zientzia Museoa

Eureka! Museo de la Ciencia

Mikeletegi, 43
20009 Donostia - San Sebastian
tel: 943 012 478
www.eurekamuseoa.es
eureka@eurekamuseoa.es

43 Ingurugiro etxea Museoa

Museo del medio ambiente

Loiola Auzoa, 1
20730 Azpeitia
tel: 943 812 448
www.ingurugiroetxea.org
museo@ingurugiroetxea.org

Gipuzkoako Museoa

NATURA

44 Aralar Parke Naturaleko Interpretazio Zentroa. Lizarrustiko Parketxea

Centro de interpretación del Parque natural de Aralar. Parketxe de Lizarrusti

Lizarrusti parketxea,
Aia Auzoa, 2
20211 Ataun
tel: 943 180 335
www.gipuzkoamendizmendi.net
/parketxeak
lizarrusti@gipuzkoamendizmendi.net

45 Aizkorri Aratz Parke Naturaleko Arantzazuko Parketxea

Casa del Parque Natural Aizkorri Aratz. Parketxe de Arantzazu

Gandiaga Topagunea,
Arantzazu
20560 Oñati
tel: 943 782 894
www.oinati.org/natura-kirioia
arantzazu@gipuzkoamendizmendi.net

46 Txingudi Ekoetxea

Pierre Loti ibilbidea, z/g.
20304 Irún
tel: 943619389
www.euskadi.net/txingudi
plaiiand@ej-gv.es

38 Nautilus. Mutrikuko geologiko interpretazio zentroa

Nautilus. Centro de interpretación geológica de Mutriku

Jose Antonio Ezeiza, 3
20830 Mutriku
tel: 943862241/ (bisita/visitas: 689137918)
www.mutrikukoudala.net/
turismoa/museoak
nautilus@mutriku.net

Gipuzkoako Museoa

NATURA

41 Algorri. Zumaiaiko Natur Baliabideen Interpretazio Zentroa

Algorri. Centro de Interpretación de los Recursos Naturales de Zumaia

Juan Belmonte, 21
20750 Zumaia
tel: 943143100
www.algorri.eu
algorri@zumaia.net

47 Luberri - Ikasgune Geologikoa

Luberri. Centro de interpretación geológica

Poligono Pagoaldea, 41-42
20180 Oñati
tel: 943260593
www.luberri.org
geoluberri@euskalnet.net

48 Aizkorriko Ataria

Puerta de Aizkorri

Andueza etxea, s/n
20215 Zegama
tel: 943802187
www.zegamaturismoa.net
aizkorribidean@aizkorri.net

49 Arrikruz Oñatiko kobak

Las Cuevas de Oñati - Arrikruz

Arantzazu goera,
4 km Arantzazu auzorantza/
Subida Arantzazu,
km4-desvío barrio Araoz
20560 Oñati
tel: 943802000
www.oinati.org
arrikruz@oinati.org

Gipuzkoako Museoa

NATURA

50 "Urrelur" Mineral eta Fosilen Museoa

Museo de Minerales y Fósiles "Urrelur"

Jauregi, 19
20700 Urretxu
tel: 943038088
kultura.ur@urretxu.net

51 Fosil eta mineral museoa

Museo de fósiles y minerales

Artetxe, s/n
20870 Elgoibar
tel: 943741131
www.mufomi.com
javier@torolaldea.com

52 Munduko tximeleten erakusketa iraunkorra

Exposición de mariposas del mundo

Larritxipi, 5 bajo 20304 Irún
tel: bisita/visitas eskatu/
visitas previa solicitud -
tel: 943 505 152
www.irun.org/turismo/
museo_mariposas.asp
jormazabal.cultura@irun.org

53 Ulia Interpretazio Zentroa

Centro de Interpretación de Ulia

Mandasko Dukearen pasealekua, 66
20012 Donostia
tel: 618 569 186
www.cristinaenea.org
cristinaenea@donostia.org

59 Artzaintzaren Ekomuseoa

Ecomuseo del Pastoreo

Erreizabal Baserría
Telleriarte auzoa, z/g.
20230 Legazpi
tel: 943 730 428
www.lenbur.com
mirandaola@lenbur.com

Gipuzkoako Museoa

NATURA

50 "Urrelur" Mineral eta Fosilen Museoa

Museo de Minerales y Fósiles "Urrelur"

Jauregi, 19
20700 Urretxu
tel: 943038088
kultura.ur@urretxu.net

51 Fosil eta mineral museoa

Museo de fósiles y minerales

Artetxe, s/n
20870 Elgoibar
tel: 943741131
www.mufomi.com
javier@torolaldea.com

52 Munduko tximeleten erakusketa iraunkorra

Exposición de mariposas del mundo

Larritxipi, 5 bajo 20304 Irún
tel: bisita/visitas eskatu/
visitas previa solicitud -
tel: 943 505 152
www.irun.org/turismo/
museo_mariposas.asp
jormazabal.cultura@irun.org

53 Ulia Interpretazio Zentroa

Centro de Interpretación de Ulia

Mandasko Dukearen pasealekua, 66
20012 Donostia
tel: 618 569 186
www.cristinaenea.org
cristinaenea@donostia.org

59 Artzaintzaren Ekomuseoa

Ecomuseo del Pastoreo

Erreizabal Baserría
Telleriarte auzoa, z/g.
20230 Legazpi
tel: 943 730 428
www.lenbur.com
mirandaola@lenbur.com

kokapena / Localización

- 00 Naturaren Museoa Museo de la naturaleza
- 00 Beste museoa Best museums
- 00 Interes bereziko gunea Lugar de interés
- Herria Población
- Autobidea Autopista
- Autobia Autovía
- Lehentasuneko sarea Red de interés preferente
- Red de interés preferente
- Oinarriko sarea Red básica
- Eskualdearteko sarea Red comarcal
- Herriarteko sarea Red local
- Parke Naturala Parque Natural
- Biotopoa Biotopo

Interes guneak / Lugares de interés

NATURA

Aralar
Trikuharrien artean, Lizarrustitik abiatuko zara antzinako sinimenen eta kondairen lurrera.
Rodeado de dólmeneos, desde Lizarrusti partirás a la tierra de antiguas leyendas y creencias.

Pagoeta
Pago eta haritz ederren artean Agorregiko burdinolako uraren soinak Iturraran parketxera gidatuko zaitu, bertako lorategia miretsi dezazu.
Rodeado de hayas y robles, el ruido del agua de la ferrería de Agorregi te guiará hasta el Centro de Iturraran, para que admires su jardín botánico.

Aizkorri - Aratz
Arantzazuko Santutegiko lasaitasuna utzi eta Urbiatik gora, latxa ardin zintzilarien doinuaz lagunduta Aizkorri-Aratzera helduko zara, Gipuzkoako gailurrera.
Tras dejar la paz del Santuario de Arantzazu y ascendiendo desde Urbia, llegarás animado por los cencerros de las ovejas latxas hasta Aizkorri-Aratz, la cumbre de Gipuzkoa.

Aiako Harria
Ur honoetik gainzaleratu ziren haitz adindun horietan erromatar meatzaritzaren teknikak ezagutuko dituzu Arditurriko meatze-galena luzeetan.
En esas ancianas rocas que emergieron del fondo marino conocerás las técnicas mineras de los romanos y sus largas galerías de Arditurri.

Plaiaundi
Ehundaka hegazti, ugaztun, insektu eta landare ikus daitezke Hondarribia eta Irún elkarlotzen dituen Txingudiko padura horretan.
Podrás ver cientos de aves, mamíferos, insectos y plantas en el pantano de Txingudi que une Hondarribia e Irún.

Iñurritza
Zarazuko hondartzan, Iñurritza errekatxoaren parean garai bateko kostaldeko duna eta paduren aztarna gorde da.
En la playa de Zarautz, junto a la regata de Iñurritza, se conservan restos de las dunas y marismas costeras de antaño.

Leitzarain
Ibaiko uretan saltoka dabiltzan arrainak zeintzuk diren ezagutzeko Andoaingo Arrantza Eskolara hurbildu eta gozatu Plazaola trenaren ibilbidea egiten.
Para conocer qué peces saltan en las aguas del río lo mejor es que te acerques hasta la Escuela de Pesca de Andoain, y disfrutes recorriendo la Vía Verde del Plazaola.

Zumaia - Deba labarrak
Sakoneta senaio eta Algorritik gertu dagoen Itzurin hondartzan ikusiko dituzun luraren tolesturak munduaren sorrerari buruzko sekretuak xuxurlatuko dizkizute belamira.
Acantilados Zumaia - Deba
Los pliegues de la tierra que verás en la playa de Sakoneta o en la playa Itzurin, cerca de Algorri te susurrarán los secretos del origen del mundo al oído.

Gipuzkoako Foru Aldundia
www.gipuzkoakomuseoak.net

